

Er is nog hoop voor De Raaks in Haarlem

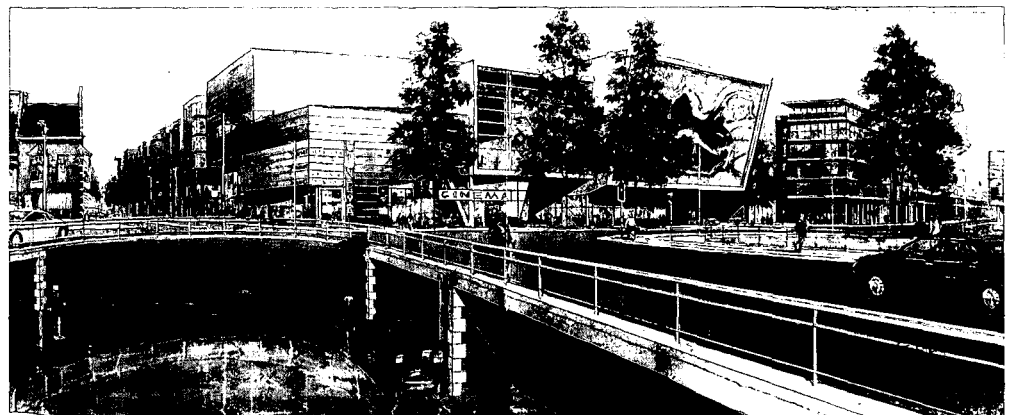
Het is nu ruim twee jaar geleden, dat wij als provinciale commissie Noord-Holland van Heemschut in gesprek raakten met de inmiddels honderdjarige Vereniging Haerlem over meer samenwerking. Deze éminence grise mag terecht trots zijn op de rijkdom aan cultuurmonumenten in het beschermd stadsgezicht van de Damiatestad, een rijkdom, die het bewaren en behoeden waard is.

In dat gesprek hebben wij onze verbazing uitgesproken over de voorkeur, die de Vereniging aan de dag legde bij het Haarlemse Gemeentebestuur voor het plan van MAB Vastgoed, waarbij van het stadsdeel Raaks, dat best een opknapbeurt kon gebruiken, maar liefst drie beeldbepalende panden onder de hamer van de sloper moesten vallen. Het heeft er mede toe geleid, dat de gemeenteraad ook voor dat plan heeft gekozen. Heemschut was wel wijzer en heeft het gemeentebestuur laten weten de voorkeur te geven aan het Bouwfondsplan *Hoflijk Haerlem*, dat naar onze mening gevoel voor de historie van dit deel van het stadsgezicht uitstraalt. En ook begrip toont voor een nieuwe functionaliteit van het gebied. In bedoeld gesprek kwam naar voren, dat de Haarlemse Historische Vereniging niet op de hoogte bleek van onze keuze voor Hoflijk Haerlem. Een keuze, die blijkens een enquête van Het Haarlems Dagblad ook door 70% van

In het door Heemschut gekozen ontwerp van het Bouwfonds was het HBS-gebouw in de nieuwbouw ingepast. Foto Henk Vijn

Op de plaats van de beeldbepalende school van Dumont moet deze mastodont van een bioscoop komen.

de ondervraagde burgers werd gedaan. Het ontlokte een van de bestuursleden van De Vereniging Haerlem de opmerking, dat als men geweten had, dat Heemschut het meest geporteed is voor het Bouwfondsplan, de vereniging ongetwijfeld dat voorbeeld had gevolgd.

HBS moet blijven

Men mag uit dit alles niet de conclusie trekken, dat de grijsaard, die Heemschut ook zelf is – geboortjaar 1911 – niet mee wenst te denken over ontwikkelingen in een tijd en maatschappij met andere eisen en behoeften. Het *coûte que coûte* overeind houden van oude stenen kan ook tot wereldvreemdheid leiden. In concreto bij De Raaks betekent het, dat wij goede argumenten menen te hebben om in elk geval de HBS-A aan de Zijlvest van de hand van oud stadsarchitect Dumont te behouden. De voorname reden is, dat deze in het oog springende school, beeldbepalende entree van de westkant van Haarlem, weliswaar geen erkend monument is, maar na behoud een referentiepunt of baken kan blijken te zijn – en dan ook nog het enige – van een kenmerkend beeld van het oude Raaksgebied. Al het andere is namelijk reeds lang gesloopt. Het is een unieke kans de school juist daar te laten staan als overgang van oud naar nieuw. De markante Wilhelminastraat, rijk aan even karakteristieke panden uit dezelfde tijd als de school, eindigt op de plek waar de school straks het scharnierpunt naar de nieuwbouw kan betekenen. De erachter door MAB geplande nieuwbouw zelf kan ook de goedkeuring van Heemschut wegdragen omdat het een uitstekende aansluiting geeft naar het oostelijk- en noordelijk stadsdeel.

Megabioscoop

Met een aansluiting naar het westen is daarentegen geen enkele rekening gehouden. Om dat te onderstrepen, wordt niet alleen de school als binnenkomer van dat gebied gesloopt, maar heeft men uitgerekend daarvoor in de plaats een mastodont van een megabioscoop bedacht als 'trekker voor de stad'. Nog afgezien van het feit, dat in het Programma van Eisen voor de Raaks een bioscoop niet voorkomt, mag men vrezen, dat deze mode wel eens van tijdelijke aard kan zijn – in Rotterdam is al een megabioscoop failliet gegaan – nog daargelaten dat het gebruik ervan ook beperkt blijft tot voornamelijk de avonduren. Om over de veiligheid, waarover politiefunctionarissen zich al bezorgd hebben uitgelaten, maar te zwijgen. Ons beperkend tot onze taak als monumentenbeschermer vinden wij dit een gemiste kans om samenhang aan te brengen in een beschermd stadsgezicht. Daarin kunnen nieuwe plannen een plaats vinden in een harmonische relatie tot de oudere bebouwing.

Rijksdienst Monumentenzorg

Bezorgd hebben wij samen met de Vereniging Haarlem en de Stichting De Hoeksteen, waarmee wij ook samenwerken – zie Heemschut

van oktober 2001 – directeur *Asselbergs* van de Rijksdienst Monumentenzorg gealarmeerd, die onze bezorgdheid bleek te delen. Wij spraken onze verbazing uit over de veronderstelling, door gemeentebestuurders geuit, dat ook de Rijksdienst voor de sloop van de HBS-A zou zijn. Met die veronderstelling onderbouwen gemeenten hun argumentatie. De heer Asselbergs liet ons weten, dat die veronderstelling pertinent onjuist is.

Op dezelfde manier wordt geschermd met het argument, dat Heemschut de school ook liever gesloopt wil zien. Om dat te ontkrachten heeft Heemschut in een open brief, die ook in het *Haarlems Dagblad* is gepubliceerd, de verantwoordelijk wethouder laten weten, zijn naam niet ijdel gebruikt te willen zien. Inmiddels hebben de drie organisaties bezwaar gemaakt bij B en W van Haarlem tegen het uitwerkingsplan van de gemeente, dat onlangs openbaar is gemaakt. Heemschut Noord-Holland heeft daarin op grond van bovenstaande argumenten gepleit voor behoud van de karakteristieke HBS-A.

Akkoord der bejaarden

De honderdjarige, die destijds in het Haarlemse aan de wieg heeft gestaan van het inmid-

dels ruim negentigjarige Heemschut heeft ons uitzicht gegeven op nog meer samenwerking. Onze peetvader, de Vereniging Haarlem, bereidt een 'protocol' voor, waarin normen en uitgangspunten worden aangegeven voor het monumentenbeleid in een beschermd stadsgezicht als dat van Haarlem. Zo kan worden voorkomen, dat zo'n aanwijzing geen dode letter wordt. Het is heel merkwaardig, dat het gemeentebestuur van Haarlem geen nadere bepalingen heeft vastgesteld voor zo'n monumentaal etiket. Overigens kan een dergelijk protocol ook een voorbeeld zijn voor andere steden met een beschermd stadsgezicht, die ook niet over een handleiding beschikken. Onze bejaarde monumentenpartner heeft het gemeentebestuur inmiddels de schrik op het lijf gejaagd door te verklaren, dat zij terugkomt op haar oorspronkelijke onvoorwaardelijke keuze voor het MAB Vastgoedplan. Ook zij heeft de vroede vaders van de Bavostad te kennen gegeven de HBS-A te willen behouden. De Vereniging Haarlem voelt zich niet te oud om nog wat te leren van haar 92-jarige petekind.

J.D. Gerritsen is PR-medewerker van Heemschut Noord-Holland.

Aannemingbedrijf

J. KNEPPERS

Zeeburgerpad 48-50

1019 AB Amsterdam

020-608 15 15

info@kneppers.nl

http://www.kneppers.nl

restauratie

onderhoud

verbouw

schilderwerken

nieuwbouw

Aannemingsbedrijf J. Kneppers b.v. is een gecertificeerd Erkend Restauratie Bouwbedrijf en lid van de Stichting Vakgroep Restauratie